

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра української та іноземних мов

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

 Н. О. Гнатюк

“ 31 ” серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»

Освітній рівень: початковий (короткий цикл)

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітня програма: «Екологія»

Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2022

Робоча програма з навчальної дисципліни «Українська мова» для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» освітньої-професійної програми «Екологія». Умань: Уманський НУС, 2022. 16 с.

Розробник: к. пед. н., доцент кафедри української та іноземних мов

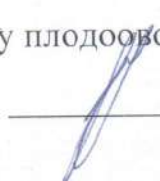
 Л.В. Мовчан

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української та іноземних мов. Протокол № 1 від « 15 » серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

української та іноземних мов к. пед. н., доцент Н.О. Комісаренко
« 15 » серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин. Протокол № 1 від « 31 » серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин, к. с.-г. н., доцент А. Г. Тернавський
« 31 » серпня 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: ECTS – 4	Галузь знань: 10 «Природничі науки»	Обов’язкова
Модулів – 2	Спеціальність: 101 «Екологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: початковий (короткий цикл) Освітня програма: «Екологія»	2-й
		Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Самостійна робота
		74 год.
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Завдання дисципліни: забезпечення умінь та практичних навичок щодо володіння державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; надання здобувачам вищої освіти знань та умінь щодо комплексного розв'язання професійних завдань у галузі природничих наук; формування навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК 13 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу.

ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Українська мова» є однією із початкових у схемі підготовки майбутніх фахівців. Вона є фундаментальною та базується на теоретичних і практичних знаннях студентів, отриманих в загальноосвітніх навчальних закладах під час вивчення української мов.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Особливості розвитку мовної системи

Змістовий модуль 1. Літературна мова. Орфографія.

Тема 1. Роль і значення мови в суспільному житті. Функції мови.

Тема 2. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.

Змістовий модуль 2. Лексикологія та фразеологія.

Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у професійному спілкуванні.

Тема 4. Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Модульний тест.

Модуль 2. Писемна форма професійного спілкування

Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.

Тема 5. Основні правила оформлення документації. Особливості використання іменника.

Тема 6. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.

Тема 7. Особливості використання службових частин мови у професійному спілкуванні.

Змістовий модуль 4. Синтаксис і пунктуація.

Тема 8. Синтаксис ділових паперів.

Тема 9. Синтаксис і пунктуація. Модульний тест.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Особливості розвитку мовної системи.					
Змістовий модуль 1. Літературна мова. Орфографія.					
Тема 1. Роль і значення мови в суспільному житті. Функції мови	12	2	2		8
Тема 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	14	2	4		8
Разом за змістовим модулем 1	26	4	6		16
Змістовий модуль 2. Лексикологія та фразеологія.					
Тема 3. Лексикологія, лексикографія та фразеологія у діловому спілкуванні	14	2	4		8
Тема 4. Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Модульний тест.	14	2	4		8
Разом за змістовим модулем 2	28	4	8		16
Усього годин за I модуль	54	8	14		32
Модуль 2. Писемна форма професійного спілкування					

Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.					
Тема 5. Основні правила оформлення документації. Особливості використання іменника.	12	2	2		8
Тема 6. Особливості використання числівника та прикметника у професійному спілкуванні.	14	2	4		8
Тема 7. Особливості використання службових частин мови у професійному спілкуванні.	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 3	38	6	8		24
Змістовий модуль 4. Синтаксис та пунктуація.					
Тема 8. Синтаксис усного і писемного мовлення.	14	2	2		8
Тема 9. Синтаксис і пунктуація. Модульний тест	14	2	4		10
Разом за змістовим модулем 4	38	4	6		18
Усього годин за II модуль	66	10	14		42
Усього годин	120	18	28		74

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Літературна мова. Орфографія.		
1.	Роль і значення мови в суспільному житті. Функції мови. Велика літера у власних назвах, наголос.	2

2.	Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Правопис апострофа.	2
3.	Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові.	2
Змістовий модуль 2. Лексикологія та фразеологія.		
3.	Стилістична диференціація української лексики.	2
4.	Синоніми, пароніми.	
5.	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія.	2
6.	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів.	2
7.	Правопис слів іншомовного походження. Модульний тест.	2
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Морфологія.		
8.	Основні правила оформлення документації. Документи щодо особового складу. Особливості використання іменника у професійному спілкуванні.	2
9.	Особливості використання числівника у професійному спілкуванні.	2
10.	Особливості використання прикметника у професійному спілкуванні.	2
11.	Особливості використання службових частин мови у професійному спілкуванні (сполучник, прислівник, частка).	2
Змістовий модуль 4. Синтаксис та пунктуація.		
12.	Синтаксис усного і писемного мовлення: синтаксичні особливості ділових паперів. Скорочування слів і словосполучень у ділових паперах.	2
13.	Синтаксис і пунктуація: розділові знаки у складнопідрядних та складносурядних реченнях.	2

14.	Відокремлені члени речення. Пряма і непряма мова. Вставні і вставлені конструкції. Модульний тест.	2
	Усього	28

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількіс ть годин
1.	Написати твір-роздум на тему: «Мова – душа народу.» Велика літера у власних назвах, наголос. Виконати вправи.	8
2.	Основні стилі української мови. Підготувати доповіді/ презентацію.	4
3	Складні випадки відмінювання прізвищ, імен та імен по батькові. Виконати вправи.	4
4	Культура усного професійного мовлення. Підготувати план бесіди/виступу на довільну тему. Правопис слів іншомовного походження. Виконати вправи.	4
5	Стилістична диференціація української лексики. Синоніми, пароніми. Підготувати реферат.	4
6	Фразеологія у діловому мовленні. Лексикографія. Підготувати презентацію. Виконати вправи.	4
7	Лексика офіційно-ділового та наукового стилів. Підготувати презентацію.	4
8	Відмінювання іменників II відміни, правопис складних іменників. Виконати вправи.	8
9	Відмінювання числівника, зв'язок числівника з	4

	іменником. Виконати вправи.	
10	Особливості використання прикметників у ділових паперах. Підготувати презентацію/доповідь.	4
11	Складні випадки керування у службових документах. Прислівник по. Виконати вправи. Правопис часток, сполучників, прийменників. Виконати вправи.	8
12	Скорочування слів і словосполучень у ділових паперах. Виконати вправи.	8
13	Розділові знаки у складнопідрядних та складносурядних реченнях. Виконати вправи.	5
14	Відокремлені члени речення. Пряма і непряма мова. Виконати вправи. Вставні і вставлені конструкції. Виконати вправи.	5
	Усього	74

7. Методи навчання

Українська мова як дисципліна загальноосвітнього гуманітарного циклу посідає важливе місце у формуванні особистості фахівця. Особливого значення в умовах ринкової економіки і входження України в ЕС набуває практичне володіння випускниками вузів українською мовою як засобом спілкування. Професійна спрямованість курсу української мови сприяє поглибленню знань студентів з обраного фаху, опанування ними такого рівня знань, навичок і вмінь, який забезпечить необхідну комунікацію у сферах професійного спілкування в усній та письмовій формах.

Для підготовки фахівців високого рівня використовуються такі методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи – вправи, практичні роботи, твори, реферати;

- дедуктивний метод – абстрактне мислення;
- творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота (класні твори, самостійна письмова робота);
- самостійна робота поза контролем викладача – домашні завдання (усні та письмові);
- самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне середовище процесу Moodle.

Широко використовуються бінарні, інтегровані методи навчання: наочно-ілюстративний метод; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Активно впроваджуються інтерактивні методи навчання у професійній підготовці студентів (робота в малих групах, дискусії, презентації, кейс-метод, ділові та рольові ігри тощо), які необхідні для формування навичок soft skills, спрямованих на розширення особистісних та професійних компетенцій таких як: креативність, інтелектуальний розвиток, критичне мислення, комунікабельність, уміння працювати в команді.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів проводиться під час контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний (модульний) та підсумковий контроль.

Поточний (модульний) контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного (модульного) контролю здійснюється за такими формами: самооцінювання; завдання на вибір правильної відповіді із декількох можливих; оцінювання за участь у практичних заняттях, обговореннях; письмова робота; усні відповіді на заняттях; контрольні роботи; тести.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання

на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах у вигляді складання екзамену у формі тесту.

Поточний (модульний контроль)									Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
5	5	5	10	10	10	10	5	10		

9. Розподіл балів, які отримують студенти

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю повторного

		повторного складання	складання
0-34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Мовчан Л. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Українська мова» для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти денної форми навчання. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. 80 с.

2. Мовчан Л.В., Каричковська С.П. «Українська мова»: навчально-методичний посібник для студентів негуманітарного профілю». Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 54 с.

3. Мовчан Л. В. Українська мова: методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи з курсу «Українська мова» для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія». Умань: ВПЦ «Візаві». 2021. 24 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Авраменко О.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я Ділове спілкування: Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 160 с.

2. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Центр учбової літ., 2019. 622 с.

3. Дедушно А.В., Сизоненко Н.М. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум для здобувачів вищої освіти. К.: Ліра-К, 2019. 240 с.

4. Крашеннікова Т.В., Поповський А.М., Руколянська Н.В. Українська мова (за професійним спрямуванням). Дніпропетровськ: Вид. «Середняк Т.К.», 2015. 330 с.
5. Линчак І.М., Матвєєва Г.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) (в туризмі): Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 330 с.
6. Мозговий В. Українська мова у професійному спрямуванні. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 592 с.
7. Пентилюк М.І. Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. К.: Центр учбової літ., 2019. 220 с.
8. Плотницька І. М Ділова українська мова. К.: ЦУЛ, 2017. 256 с.
9. Погиба Л.Г., Грибіниченко Т.О., Голіченко Л.М., Кавера Н.В. Практикум з української мови за професійним спрямуванням. К.: Кондор, 2014. 296 с.
10. Караман С.О., Корпусь О.А., Тихоша В.І. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Літера ЛТД, 2013. 544 с.
11. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. 5-те видання, випр і доп. К.: Алерта, 2019. 640 с.
12. Шевчук С. В. Українське професійне мовлення. К.: Алерта, 2011. 248 с.
13. Український правопис (новий): офіційний текст. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 284 с.

Допоміжна

1. Афанасьєва Л.І., Іліаді О.І. Українська мова за професійним спрямуванням: методичні рекомендації для студентів факультету педагогіки та психології. Ч. І. Кропивницький, 2016. 84 с.
2. Глушик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. К.: А.С.К., 2003. 400 с.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.

4. Гуць М.В., Олійник І.Г., Ющук І.П. Українська мова у професійному спілкуванні. К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2004. 336 с.
5. Мовчан Л. В. Сучасний погляд на якість вищої освіти в Україні. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля: Серія «Педагогіка і психологія»*, 2017. №1(13). С. 32-38.
6. Мовчан Л.В., Комісаренко Н.О., Каричковська С.П., Чучмій І.І. Основні характеристики забезпечення якості освіти (польський досвід). *Інноваційна педагогіка*. Вип. 21. Т.2. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2020. С. 28-33.
7. Українська мова: енциклопедія. Редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
8. Українсько-російський словник наукової термінології. За заг. ред. Л. О. Симоненко. К.: Знання, 2004. 540 с.
9. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. К.: Вища шк., 2008. 487 с.
10. Lazariev, O., Fernos, Yu., Movchan, L., Komisarenko N., Tymchuk, S., Neshchadym, L. (2019). Definition of a Process of Forming Professional Communicative Competence of the Future Agrarian Experts. *Vision 2025: Education Excellence and Management Innovations through Sustainable Economic Competitive Advantage. Proceedings of the 34-th IBIMA Conf. 13–14 Nov. 2019*. Editor: Khalid S. Soliman. Madrid, Spain. P. 11099–11107.
11. Lazariev O. Movchan L. The competence approach in teaching the second foreign language at non-linguistic university. *Вісник Черкаського національного університету: «Педагогічні науки»*. Черкаси: ЧНУ, 2018. Вип. 7. С. 3-12.
12. Neshchadym, L., Lazariev, O., Fernos, Yu., Komisarenko, N., Movchan, L., Tymchuk, S. (2019). Methods for Monitoring and Analysis of the Holidaymakers` Free Time in Tourism / Liudmyla Neshchadym and others. *Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020*.

Editor: Khalid S. Soliman. *Proceedings of the 33-th IBIMA Conf. 10–11 Apr. 2019. Granada, Spain. P. 7077–7081.*

13. Інформаційні ресурси

1. Експрес-уроки Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/11/12>
2. Наукова бібліотека. Академічна доброчесність. URL: <https://msu.edu.ua/library/akademichna-dobrochesnist/>
3. Українське ділове мовлення: бізнес спілкування. URL: <http://www.dilovamova.com/>.
4. Українська енциклопедія. URL: <http://www.uapedia.com.ua/?p=664>
5. Мова документів. Українська мова. Каталог для студентів. URL: http://helpstudenty.at.ua/publ/katalog_dlja_studenta/ukrainskij_jazyk/mova_dokumentiv/19-1-0-453
6. Правопис української мови. URL: <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>.
7. Лекції з української мови. URL: <http://bokov.net.ua/index.php?pages=1&act=3&id=12997>.

14. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

Відповідно до навчального плану внесено зміни в структуру дисципліни та доповнено список рекомендованої літератури.